

Sveučilište u Zagrebu

Fakultet hrvatskih studija

Tomislav Bunoza

**ONTOLOŠKA PODLOGA AKSIOLOŠKO-
EGZISTENCIJALISTIČKIH PRINCIPA
PROTO-EGZISTENCIJALISTA**

DOKTORSKI RAD

Zagreb, 2025.

Sveučilište u Zagrebu

Fakultet hrvatskih studija

Tomislav Bunoza

**ONTOLOŠKA PODLOGA AKSIOLOŠKO-
EGZISTENCIJALISTIČKIH PRINCIPA
PROTO-EGZISTENCIJALISTA**

DOKTORSKI RAD

prof. dr. sc. Stjepan Radić

Zagreb, 2025.

University of Zagreb

Faculty of Croatian studies

Tomislav Bunoza

**THE ONTOLOGICAL BASIS OF THE
AXIOLOGICAL-EXISTENTIAL PRINCIPLES
OF THE PROTO-EXISTENTIALISTS**

DOCTORAL DISSERTATION

prof. dr. sc. Stjepan Radić

Zagreb, 2025.

Sažetak

Ovaj doktorski rad bavi se rekonstruiranjem ontološke podloge aksiološko-egzistencijalističkih pojmova koji se pojavljuju kod S. Kierkegaarda i F. Nietzschea. Sam princip aksiološko-egzistencijalističkih pojmova nadodajem u svrhu strukturiranja hermeneutičkog postupka. Kod promatranih filozofa pronalazim pojave gdje se vrednovanje pojma 'dobra' pretpostavlja unutar drugog principa. Takvo poimanje 'dobra' vezano uz egzistencijalističku tematiku omogućuje uvid u fragmente pozadinske ontologije. Stoga je cilj ovoga doktorskoga rada izložiti odabrane dijelove radova bogate aksiološko-egzistencijalističkim pojmovima kod navedenih filozofa u svrhu pokušaja navedenog rekonstruiranja. Kao metodološki okvir odabran je specifičan oblik mitološke slike, kako bi se konkretni i egzistencijalni pojmovi što bolje mogli izložiti. Pojam mitološke slike, međutim, nikako ne smije voditi pogrešnom zaključku – izostanka racionalno-argumentativnog pristupa, upravo suprotno: cjelina rada oblikovana je u čvrstu strukturu, kako bi navodi oko rekonstruirane ontološke podloge bili jasniji i pregledniji. Takva struktura dijeli rad na tri dijela:

A – Radi se o prvom dijelu rada odnosno poglavlju, koji je po opsegu i najveći. Prvo poglavlje predstavlja hermeneutički ključ prema kojem valja tumačiti ostatak ovog doktorskog rada. U njemu se razrađuju sadržaji i metode tumačenja unutar metodološkog okvira. Opći filozofsko-povijesni prikaz se razvija u dvije teme u kojima se izlaže ironija kod Kierkegaarda i jezični izražaj kod Nietzschea. Navedene dvije teme su za ovaj doktorski rad specifične utoliko što istovremeno predstavljaju mjesta bogata aksiološko-egzistencijalističkim pojmovima, ali i ključ tumačenja ostalih tema.

B – Drugi dio predstavlja četiri teme koje su odabrane zbog njihovog bogatstva aksiološko-egzistencijalističkim pojmovima. Dvije teme su iz Nietzscheove filozofije, a dvije iz Kierkegaardove. Radi se o afirmaciji ružnoće i očuvanju iluzija kod Nietzschea, dok se kod Kierkegaarda radi o očaju i problemu subjektiviteta. Sve odabrane teme promatraju se pod vidikom zadanim u prethodnom poglavlju

C – Treći i najmanji dio zapravo predstavlja rezultate i svojevrsnu sintezu doktorskog rada. Ponuđeno je poglavlje o rekonstrukciji ontološke podloge kod proučavanih egzistencijalista koje čini konkretni ishod odnosno učinak u vidu rezultata doktorskog rada. Za kraj pridodajem i zaključak u konvencionalnom smislu.

Temeljna je svrha ovoga rada, dakle, ponuditi specifični metodološki okvir koji bi pratio izvornost teme, ali i načine pristupa teško-odredivim principima navedenih ranih egzistencijalista. Teškoća odredivosti počiva uvelike na osobnom izražavanju vlastite egzistencije prikazanih filozofa, koji se ne libe vlastiti izražaj upriličiti na nekonvencionalne načine – pjesništvom, pseudonimima, stvarnim životnim iskustvima itd. Utoliko se tematizira odnos između konkretnih djelovanja i izraza egzistencije s općim filozofskim principima.

Ključne riječi:

dobro, egzistencija, hermeneutika, izražaj, mit, ontologija, tumačenje, vjera, vrijednost

Abstract:

This doctoral thesis deals with reconstructing the ontological basis of axiological-existentialist concepts that appear in S. Kierkegaard and F. Nietzsche. I include the principle of axiological-existentialist concepts itself for the purpose of structuring the hermeneutic procedure. In the observed philosophers, I find phenomena where the evaluation of the concept of 'good' is assumed within another principle. Such a concept of 'good' related to existentialist themes enables insight into the fragments of the ontological basis. Therefore, the goal of this doctoral thesis is to present selected parts of work of the aforementioned philosophers rich in axiological-existentialist concepts for the purpose of trying to reconstruct the ontological basis. A specific form of mythological image was chosen as a methodological framework, so that concrete and existential concepts could be presented as well as possible. The concept of a mythological image, however, must in no way lead to the wrong conclusion – the absence of a rational-argumentative approach, quite the opposite: the entirety of the work is formed into a solid structure, so that the statements about the reconstructed ontological basis are clearer and more transparent. Such a structure divides the work into three parts:

A – The first and largest part to which an entire larger chapter is dedicated. The first chapter presents the hermeneutic key according to which the rest of this doctoral thesis should be interpreted. It elaborates the contents and methods of interpretation within the methodological framework. The general philosophical-historical presentation is developed in two themes in which

Kierkegaard's irony and Nietzsche's linguistic expression are presented. The mentioned two topics are specific for this doctoral thesis insofar as they simultaneously represent parts of work rich in axiological-existentialist concepts, but also the key for the interpretation of other topics.

B – The second part presents four topics that were chosen because of their abundance in axiological-existentialist terms. Two topics are from Nietzsche's philosophy, and two from Kierkegaard's. Nietzsche's is about the affirmation of ugliness and the preservation of illusions, while Kierkegaard's is about despair and the problem of subjectivity. All selected topics are viewed from the point of view given in the previous chapter

C – The third and smallest part actually presents the results and a kind of synthesis of the doctoral thesis A chapter on the reconstruction of the ontological basis of the studied existentialists is offered, which constitutes a concrete outcome or effect in the form of the results of a doctoral thesis. Finally, I add a conclusion in the conventional sense.

The purpose of this paper is to offer a specific methodological framework that would follow the specificity of the topic, but also ways of approaching the hard-to-determine principles of these early existentialists. The difficulty of determinability rests largely on the personal expression of their own existence by the philosophers presented, who are not hesitant to express their own expression in unconventional ways - through poetry, pseudonyms, real life experiences, etc. To that extent, the relationship between concrete actions and expressions of existence with general philosophical principles is thematized.

Keywords:

good, existence, hermeneutics, expression, myth, ontology, interpretation, faith, value